

Roje problémem dneška

Je čas rojení. A také doba výskytu problému spojeného s odchytom rojů.

Podle nových pravidel se roje již nemusejí likvidovat. Toto opatření přijal stát rychle. Není divu. Náklady na odchyt rojů se zvyšovaly.

Nechci polemizovat o tom, zda roje likvidovat či ne. Společně bychom se ale měli zamyslet nad tím, jak organizovat jejich odchyt.

Je to nanejvýš potřebné a aktuální. Včelí farmáři začali být veřejností zvýšeně kontaktováni. Na majitele farem se lidé obracejí se žádostí o provedení zásahů proti rojům. Dříve volali hasiče, kteří roj zlikvidovali. Dnes už hasiče nevolají – je to totiž placená služba. A navíc – když vysloveně nejde o ohrožení života či zdraví lidí, hasiči zpravidla nevyjíždějí. Mají jiné úkoly. Kromě toho jsou i poučení, takže argument ohrožení na zdraví či životě berou s rezervou. A tak se zvýšil počet dotazů adresovaných cechu či přímo včelím farmářům. Lidé se ptají na to, co s rojem dělat a proč včelaři nereagují.

Tato situace jen potvrzuje námi proklamované zjištění, že včelstev je v Česku dostatek, jen jsou nerovnoměrně rozložena. Na venkově výskyt rojů není problémem, lidé se tam většinou znají a vědí, kdo mezi nimi včelaři a kdo s odchytom rojů pomůže. Situace v případě obyvatel měst je ale jiná.

Proto je nanejvýš potřebné, aby se o tomto problému rozproudila zodpovědná diskuse (namísto stálých třenic a osočování, které se mezi včelaři staly standardem a vycházejí i z nejvyšších míst svazu).

Petr TÁBORSKÝ
výkonný sekretář cechu

E- ZPRAVODAJ CECHU

ROK 2013

ČERVENEC – SRPEN

Strašení postrádá logiku

Cech potřebuje členství v Agrární komoře České republiky. Zatím je to jediná organizace, která byla vůči nám ochotná a také schopná pomoci. Snímek je z jednání v kanceláři AK. Vpravo prezident komory Jan Veleba, vlevo prezident cechu Jan Kolomý, uprostřed velká přítelkyně včelařů Ludmila Holadová, ředitelka Okresní agrární komory Most-Teplice.

Současný stav ve včelím farmaření není jednoduchý. Může za to zemědělská politika státu, nejasná legislativa i špatně nastavený systém dotací v oboru včelařství.

DOTACE

S dotacemi to vypadá asi tak, jako kdyby je pro zemědělské podniky vytvářel svaz zahrádkářů. To společně s nízkým vstupním kapitálem vytváří ve včelařském oboru podmínky takové, jaké jsou. Jejich označení za tristní odpovídá realitě.

KONEC RŮSTU

V poslední době se zcela zastavil nárůst počtu včelích farem, dochází spíše k jejich úbytku. Z pochopitelných důvodů to vyhovuje i vedení Českého svazu.

včelařů. Jeho předseda se dokonce snižuje k překrucování vyslovených faktů a interpretuje je po svém.

LIKVIDACE, NEBO SPOLUPRÁCE?

Na tiskové konferenci uspořádané agrární komorou ve spolupráci s cechem zaznělo, že správným využíváním dotací by mohlo ročně vzniknout několik včelích farem. Předseda svazu v komentáři ve Včelařství ale napsal, že cech usiluje o likvidaci malých včelařů ve prospěch farem. Přitom jsme mnohokrát zdůrazňovali (také na uvedené tiskové konferenci), že drobní včelaři jsou potřebnými partnery farem, jezdí do nich na zájezdy, nakupují. Pro životnost farmy představují malovčelaři důležitou složku zajištění

(Pokračování na straně 2)

(Pokračování ze strany 1)

ní ekonomičnosti jejího provozu. Proto funkcionářské strašení třídním nepřítelem postrádá jakoukoliv logiku.

ZLEPŠENÍ PODMÍNEK

Program cechu naopak předpokládá zlepšení podmínek ve vzájemných vztazích velkovčelařů a drobnochovatelů. Považuje to za velice důležitý faktor k celkovému zlepšení situace v oboru včelařství.

Na srpnovém odborném semináři se proto chceme zaměřit na programy, které by pozitivnímu vývoji mohly napomoci.

Vedení cechu proto uvítá každý podnět z vašich řad na toto téma. Každým z nich se bude zabývat. Na stránkách E-zpravodaje cechu se potom dozvíte, jak s nimi bylo naloženo.

POTŘEBA NEZÁVISLOSTI

Stále více je zřejmé, že profesionální včelaření potřebuje vlastní nezávislou organizaci, která se může stát partnerem pro jednání se státem a jeho institucemi. Očekávali jsme, že se situacelepší vznikem avizované organizace včelích farmářů stojících mimo cech. I to by měla být součástí obsahové náplně srpnového semináře cechu.

Skutečnost, že je možné působit v jiném zájmovém sdružení (úzce specializovaném) a zároveň být členem svazu, je názorně potvrzeno činností Pracovní společnosti nástavkových včelařů (PSNV-CZ). Její odborná činnost, zaměření a také přitažlivost jejích aktivit již dávno převýšily Český svaz včelařů. Celková úroveň pracovní společnosti je úplně jiná než úroveň svazu.

Text a foto: Petr TÁBORSKÝ

Profesionální včelí farma

Cesta k budování moderního podniku (6)

Tentokrát se zaměříme na velmi důležitou součást úspěšného včelaření – tou je příprava na novou sezonu, krmení včelstev na zimu. Jde nám o zajištění zazimování co nejzdravějších včel.

Je to rozhodující faktor. Garantuje objem a kvalitu cílových produktů včelí farmy při následující sklizni.

Jaké jsou nejužívanější způsoby krmení včelstev? Jaké zkušenosti s nimi farmáři mají?

Řekněme si o tom něco.

HLAVNÍ CHYBA

Hlavní chybu při krmení můžeme popsat jednou větou: Včelař nakrmí málo, nebo moc. Obojí je špatně.

K posouzení správného množství krmiva je zapotřebí znát skutečný stav zásob ve včelstvech před krmením. Pomocníkem je úlová váha.

ZÁKLADNÍ ZPŮSOBY KRMENÍ

- Cukrem
 - ♦ hrubým krystalem
 - ♦ roztokem
- Zimováním na medu
- Speciálními hotovými krmnými směsmi

PRO DOBRO VČEL

Je zapotřebí zdůraznit, že včelstva během svého přirozeného vývoje byla většinou uzpůsobena zimování na medu a pylu. Když jsme včelám začali odebírat jejich zimní zásoby a nahrazovat cukry, má to na další vývoj včel určité vlivy.

Posuzování faktorů tohoto vlivu ponecháme na vědcích, ale nám – včelařům – by toto konstatování mělo signalizovat základní věc: pro dobro včel (a tím i naše dobro) je nutno zachovat část včelích zásob.

To, jak velký díl to bude, musíme rozhodnout podle vybraného způsobu krmení.

KRMENÍ CUKREM

Pokud se rozhodneme krmit cukrem, máme na výběr velkou řadu postupů. Jejich množství je dáno skutečností, že se tento způsob krmení používá v našem včelařství nejdéle, jsou s ním největší zkušenosti. Základní roztok cukru a vody připravujeme v poměru 3:2 (najdete v odborné literatuře). Ideální je velmi hrubý a kvalitní cukr krystal.

Cukr připravujeme do krmných nádob v provezech farmy a teprve na stanovišti včelstev přidáváme vodu, roztok vpravujeme do úlů.

Stejně efektivní je příprava roztoku v daném poměru přímo na farmě za pomoci kalového čerpadla. Na stanovišti potom roztokem plníme krmítka za pomoci čerpadla.

(Pokračování na straně 3)

Plnicí nádrž pro násyp cukru do sklenic.

Pro násyp lze využít také odvíčkovací vanu.

(Pokračování ze strany 2)

KRMENÍ ZÁSOBAMI

Zmínili jsme se o systému krmení včel i jejich zimování na zásobách medu. Možná vás to udiví u profesionálního systému farmaření, ale protože tento způsob má své nesporné výhody a je praktikován také ve velkochovech, něco si o něm řekneme.

Pokud chcete pracovat s velmi silným včelstvem jako základní jednotkou, vede k tomu cesta i přes zimování na medu. Pokud je vaše filozofie chovu a podnikání založena na přiměřeném zisku (silné včelstvo ho docílí lépe a dříve), lze rozhodnout o ponechání dalších zásob ve včelstvu. I při tomto způsobu dosáhnete 50kilogramových a vyšších výnosů medu, přitom ušetříte na nákladech na krmení, drahou a fyzicky náročnou lidskou práci. Připomínáme: také při tomto způsobu je nutné někdy dokrmovat cukrem.

KRMENÍ SMĚSMI

Za důležité považujeme upozornit na úskalí různých krmiv, jež se nyní včelařům hojně nabízejí. Tato krmiva mají velmi rozdílné ceny – a cena by pro nás měla být vodítkem při jejich výběru. Krmiva, jež můžeme označit za použitelná, jsou ta, která jsou připravena ze sacharózy (tedy z cukru – řepného či třtinového), jsou vhodná pro zimní krmení. Bohužel, jejich cena výrazně překračuje i současnou vysokou u cukru. Tam, kde se nabízí zajímavá cena, narazíme na krmiva vyrobená z obilných škrobů, čímž riskujeme možné ohrožení zdraví včel nebo snížení jejich odolnosti. Doporučujeme sledovat zprávy Výzkumného ústavu včelařského v Dole, v nichž naleznete objektivní a podrobné hodnocení všech těchto krmiv.

CDR

O způsobech krmení a metodikách jsme podrobně

(Pokračování na straně 4)

Zavážení připravených krmiv na stanoviště se převážně řeší manuálně, ne zrovna lehkou prací. Tento úsek činnosti čeká na nová řešení. Máte vlastní návrhy na řešení? Napište nám o nich. Rádi je zveřejníme.

Plnění vody do připraveného cukru (hrubý odprášený krystal) přímo na stanovišti včelstev. Vše lze provést rychle a tak nedochází k loupežím. Snímek je z farmy Jana Kolomého.

(Pokračování ze strany 3)

psali v E-zpravodaji cechu loni v srpnu. Těm z vás, kteří materiál přehlédli, připomínáme, že všechna čísla E-zpravodaje cechu z roku 2012 jsou k dispozici na CDR (možno objednat u výkonného sekretáře sdružení Petra Táborského nebo si vypůjčit od jiného člena).

Fotografie jsou pro zvýšení názornosti naprosto efektivním a také nejlepším prostředkem, a proto jich tentokrát zařazujeme o něco víc. Jsou z archivu cechu, nafotili je členové našeho sdružení.

Petr TÁBORSKÝ
*(podle podkladů kurzu cechu na téma
 příprava včelstev na zimování,
 Nasavrky, srpen, 2012)*

Zpravidla 2. den vypadají podané roztoky takto.

Stejně rychle je i plnění roztoku připraveného přímo na farmě. Snímek je z krmení u Cihlářových.

Mohlo by se hodit

Doporučení k odběrům vzorků materiálu k vyšetření na mor včelího plodu

Jaké vzorky je možné vyšetřit na mor včelího plodu ?

Nejčastěji vyšetřujeme včelí měl, včelí vosk, plodové pláсты a med. Tyto vzorky jsou stěžejní, nejfrekvencovanější a dávají nejspolehlivější výsledky.

Kromě výše uvedených čtyř skupin vzorků jsme schopni ve výjimečných případech vyšetřit i další materiály, jako je například mateří kašička, propolis, glycidové zásoby, pylo-

vé zásoby, uhynulé včely, stěry z prostředí, případně další materiál. U těchto neobvyklých materiálů je třeba kontaktovat laboratoř a domluvit se na podrobnostech odběru, balení, množství vzorku, zasílání vzorku a na technických a kapacitních možnostech laboratoře.

Národní referenční laboratoř pro zdraví včel má adresu:

Státní veterinární ústav Olomouc

Jakoubka ze Stříbra č.1,

Olomouc 779 00. Tel: 585 225 641

Zvítězí rozum nad emocemi?

Státní veterinární správa vydala zásady pro vypracování pohotovostního plánu při výskytu nálezů včel. Tyto zásady vycházejí z veterinárního zákona (paragraf 5, odstavec 2, písmeno d).

Povinnost vypracovat pohotovostní plán vzniká, pokud chovatel chová včely za účelem podnikání. Je to vlastně to, o co jsme usilovali delší dobu. Je v zájmu včelích farem (ale i celého oboru včelařství), aby dozor nad zdravím včel vykonával odborník – a nikoliv amatér (navíc nemající ani ponětí o této problematice). Otázkou ale zůstává, jak bude vypadat realizace přijatých zásad v praxi.

HLAVNÍ POVINNOST

Co je nyní hlavní povinností chovatele - profesionála v případě zjištění podezření na nákazu?

Do příchodu úředního veterinárního lékaře příslušné krajské veterinární správy Státní veterinární správa profivčelař zajistí, aby:

- včelstva nebyla přemístěna mimo stanoviště;
- včelí produkty, jež pocházejí od podezřelých včelstev, nebyly používány, zpracovávány nebo uvá-

děny do oběhu a aby byly ukládány odděleně;

- předměty, pomůcky, které mohou být nositeli původců nálezů, nebyly vynášeny nebo vyváženy a používány jinde mimo podezřelé stanoviště.

DOKUMENTY

Součástí nařízení jsou i dokumenty, které musejí být na farmě vedeny. Jsou vcelku jednoduché a nepředstavují zvláštní administrativní zátěž. Aktualizace se provádí jednou ročně.

PRVNÍ KROK

Vyhlášené zásady jsou prvním krokem k oddělení amatérského a profesionálního včelaření z hlediska veterinárního dozoru. Otevřenou otázkou je, jak se bude řešit zdraví včel u skupiny včelařů s největším počtem včelstev. V této době už měl být připraven první návrh eradikačního plánu. Aspoň to tak slíbilo vedení Českého svazu včelařů. Bohužel, je vyvíjena snaha o to, aby se vývoj ubíral jiným směrem. Svaz od začátku usiluje o přetvoření právě schválené vyhlášky. Snad zvítězí rozum nad emocemi.

Petr TÁBORSKÝ
(podle materiálů SVS ČR)

**Cech
profesionálních
včelařů
ČSV**
občanské sdružení

Adresa:
Československé armády 184
435 11 Lom u Mostu

Mobil:
602 43 43 44
605 31 57 55

E-mail:
apiscech@gmail.com

www.apiscech.cz

Víte, že...

*... podle dávných
tradic se včelstva
směla přenášet
jen dva dny v roce?
Byly to dny
4. března
a 10. listopadu.*

*... úly
se nesměly počítat?
Včelstvům toho,
kdo tak činil,
se nevedlo.*

*... před úlem
se nesmělo jíst?
To proto, aby se včely
nestaly zlodějkami.*

Korektury a grafika:
Mgr. Petr Prokeš

Pozor! Falšovatelé medu přeběhli stát

Rok co rok neprojde testy potravinářské inspekce asi polovina množství medu. Oznámil to Český rozhlas 1 – Radiožurnál.

Falšovatelé hlavního včelího produktu dokonce předběhli státní orgány – svými metodami. Řada z nich si totiž obstarala informace o tom, jakým způsobem inspektoři provádějí testy kvality, a to jim umožnilo náskok. „Výrobci falšovaného medu jsou učenliví, v poslední době odkoukali metody potravinářské inspekce a daří se jim unikat pokutám,“ informoval rozhlas.

OLIGOSACHARIDY

„Jedním z příkladů je falšování složitějšími oligosacharidy cizími pro med. Je třeba používat tzv. izotopovou analýzu, případně i jiné metody,“ potvrdil Pavel Kopřiva ze Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI). Takové výrobky sice nejsou zdraví škodlivé, ale ztrácejí cenné látky.

SIRUPY

Produkty klasického falšování jsou medy nastavené cukernými sirupy nebo znehodnoceny přílišným zahřátím.

NÁHRAŽKA

„Do medu nesmí být nic přidáváno ani z něj nic odstraňováno. Pokud zpracovatel medu použije medovou náhražku, pak by měl zákazníkovi sdělit, že jde o sirup s přídavkem medu, a také jej ohodnotit nižší cenou,“ vysvětlil ve vysílání včelař Miroslav Peroutka.

KVALITNÍ MED

Jak může zákazník poznat kvalitní med? Rada je jednoduchá – stačí otočit sklenici s medem a vzduch z pod víčka sklenice pomalu stoupá jako bublina vzhůru, nebo stačí nabrat med na kávovou lžičku a vlít jej do studené vody. „Pravý med se nerozpustí a klesá ke dnu,“ řekl včelař.

Zákazníci by měli vědět i to, že podezřelé bývají také medy, které nekrytalizují, přitom proces krytalizace je pro hlavní včelí produkt přirozený. „Netuhnoucí“ medy obsahují vysoké hodnoty hydroxymetylfurfuralu. Se zvyšováním jeho obsahu v medu se snižuje zastoupení cenných látek v produktu. Hydroxymetylfurfural vzniká v důsledku přehřátí.

„Potravinářská inspekce testuje medy po celý rok. Jen od začátku tohoto letošního odhalila dalších třináct nevyhovujících vzorků,“ konstatoval Radiožurnál.

Text: Petr PROKEŠ

Ilustrační foto: archiv cechu

